

Társulati élet

JUBILEUMI RENDEZVÉNY

1980. szeptember 12–14. között *70 éves a szervezett magyar karszt- és barlangkutatók* címmel tartottunk rendezvénysorozatot. Az első napi ünnepi ülést Budapesten dr. Láng Sándor elnök nyitotta meg, majd dr. Bogsch László tiszteleti elnök tartott — a régebbi idők tanújaként is — megragadó visszaemlékezést. (A beszéd szövegét lapunk elején teljes terjedelemben közöljük.) Az ülésen jelen volt, illetve köszöntötte Társulatunkat dr. Gonda György államtitkár, az OKTH elnöke, dr. Illés György, az OVH elnökhelyettese, Szemes Imre az OKTH főosztályvezetője, valamint dr. Somogyi Sándor, a Magyar Földrajzi Társaság főtárgyalója, továbbá Edith Bednarik, az osztrák barlangkutatók képviselője.

A második napon a magyar barlangkutatók vidéki fellegvárában, Miskolcon folytatódott a program. Délelőtt a helyi Herman Ottó Múzeumban nyitotta meg dr. Láng Sándor elnök és dr. Szabadfalvi József múzeumigazgató a dr. Kordos László által rendezett „*Barlangkutatók Magyarországon*” c. időszakos kiállítást. A délutáni ülést dr. Juhász András, az MKBT észak-magyarországi területi szervezetének elnöke nyitotta meg, majd Borbély Sándor tartott színvonalas előadást Miskolc és a szervezett karszt- és barlangkutatók kapcsolatáról s a miskolci barlangkutatók legjelentősebb eredményeiről. Még aznap este megindultak a Kis- és Nagy-fennsíkra meghirdetett felszíni és felszín alatti túrák, melyek vasárnap is tartottak.

A jubileumi ünnepségsorozattal kapcsolatban *70 éves a szervezett magyar karszt- és barlangkutatók* címmel 90 oldalas, fotókkal illusztrált reprezentatív kiadványt jelentettünk meg. Szerzői: dr. Láng Sándor, dr. Dénes György, dr. Jakucs László, dr. Böcker Tivadar, dr. Fodor István, dr. Hajdú Lajos, dr. Loksa Imre, dr. Jánossy Dénes, dr. Gábori Miklós, dr. Kessler Hubert, dr. Kordos László, Székely Kinga. Szerkesztette: Hazslinszky Tamás.

H. T.

Kiállítás Miskolcon

A jubileumi rendezvénysorozatból szakmai és közművelődési szempontból egyaránt kiemelkedik az a kiállítás, mely „*Barlangkutatók Magyarországon*” címmel a miskolci Herman Ottó Múzeumban nyílt meg. A nagyközönség első ízben nyert áttekintést a hazai barlangok kutatásáról, és pedig nemcsak a „szervezett” 70 éves időszak eredményeiről, hanem megismerhette az azt megelőző évszázados hősi korszak emlékeit is. A Széchenyi Könyvtár és más archívumok rejtékéből előkerültek és a kiállításon eredetiben bemutatást nyertek olyan tudománytörténeti dokumentumok, amelyeket a gyakorló barlangkutatók sem láthattak eddig. Ilyenek voltak például a Baradla legrégebbi térképei (Sartory J., 1794; Raisz K., 1801; Vass I., 1825; Münnich K., 1886). A kiállítás egyik tárlójában megtekinthettük Szigligeti Ede „*Az Aggteleki barlang*” c. színművének eredeti kéziratát, a darabot 1851-ben mutatták be a Nemzeti Színházban. A sok szép barlangi fénykép közül muzeális értéke miatt kiragadom azt a 28 felvételt, melyet az eperjesi Divald Károly készített 1890-ben a Baradlában. A kiállított tárgyak között szerepelt az a fafokos kötélhágcsó, melyet a Bekey I. G. vezette expedíció használt 1911-ben a vecsem-bükki zombolyok

kutatásánál. Láthattuk a kiállításon napjaink kutatási eszközeit is, pl. az Alba Regia csoport által szerkesztett műszercsoportot a barlangi mikroklíma mérésére. A látogatók szakmai eligazítását szolgálta a külön megvásárolható, hajtogatott ismertető füzet (leprellő).

A kiállítás 1980. szept. 13-tól 1981 áprilisáig tartott nyitva, ezalatt 16 597 fizetett látogatója volt. A jól sikerült kiállításért elsősorban a fáradságtalan rendezőt, dr. Kordos Lászlót, valamint a múzeum segítőkéz dolgozóit illeti köszönet. Jó lenne, ha a gondosan összegyűjtött anyag nem szóródna széjjel, hanem állandó jelleggel újra látható lenne Budapesten például a Szemlő-hegyi-barlang tervezett fogadóépületében.

B. D.

KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS

Társulatunk 1980. december 13-án tartotta meg éves küldöttközgyűlését az MTE SZ székházában. A 112 küldött közül megjelent 80, a közgyűlés összes résztvevője pedig 145 fő volt.

A közgyűlést *dr. Láng Sándor* elnök nyitotta meg, majd felkérte *Hazslinszky Tamás* főtitkárt, hogy tartsa meg beszámolóját. Tekintettel arra, hogy az előzetes írásos beszámoló részletesen tartalmazta a Társulat 1979. évi tevékenységét, a főtitkár szóban csak a legjelentősebb eseményekkel foglalkozott, majd rátért az 1980. év eredményeinek, rendezvényeinek ismertetésére.

A főtitkári beszámolót élénk vita követte, melynek legjelentősebb kérdései a következők voltak: a Társulat adminisztratív tevékenysége körül felmerült problémák, a rendezvények iránti érdeklődés csökkenésének okai, az Oktatási és Közművelődési Szakbizottság, az Ifjúsági, valamint a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottságának tevékenységén keresztül a szakosztályok és szakbizottságok hatékonyságának hiánya, az eredményes tevékenységükhöz szükséges távlati lehetőségek, gazdasági nehézségek, a barlangügy egységes társadalmi bázisának kialakítása és elfogadtatása, valamint az állami bázis hiánya és létrehozásának szükségessége.

A közgyűlés a főtitkári beszámolót elfogadta. Módosította az alapszabály 8. és 9. §-át, melynek új szövege így hangzik:

8. §. *A vezető szervezet a tisztújító küldöttközgyűlés választja 5 évre.*

9. §. *Rendes küldöttközgyűlést 5 évenként Budapesten kell összehívni.*

A küldöttek — 4 tartózkodás ellenében — a módosítást elfogadták.

A küldöttközgyűlés végén került sor az érmek, emléklapok és jutalmak átadására.

Sz. K.

TÁRSULATI KITŰNTETÉSEK

A Társulat Érembizottságának javaslatára az 1980. december 13-i küldöttközgyűlés a Társulat érdekében hosszú időn át végzett kimagasló társadalmi munkáért adományozható *Herman Ottó* *éremmel*

dr. Gráf Andrásné

tüntette ki, aki már az 50-es években részt vett a Béke-barlang feltáró munkáiban, Társulatunknak pedig újjáalakulása óta tagja. A magyar barlangkutatás ügye érdekében szerényen és feltűnés nélkül, de folyamatosan közel három évtizede tevékenykedik.

A magyar karsztvidékek és barlangok tudományos feltárásával foglalkozó nagy értékű tudományos közleményért adományozható *Kadić Ottokár* *éremmel*

dr. Fodor Istvánt,

a Társulat társelnökét, a Barlangklimatológiai és Barlangterápiai Szakbizottság vezetőjét tüntette ki, aki Társulatunknak 1964 óta tagja. Több mint két évtizedes kutatómunkájának eredményeit foglalta össze a Barlangok éghajlati és bioklimatológiai sajátosságai című kandidátusi értekezésében. A disszertáció az Akadémiai Kiadó gondozásában 1981-ben könyv alakban is megjelenik, amely kimagasló nyeresége nemcsak a hazai, de a nemzetközi szakirodalomnak is.

A magyar karsztvidékek és barlangok feltáró kutatásában elért kimagasló tevékenységért adományozható *Vass Imre* *éremmel*

Varga Csabát,

a Hajnóczy József Barlangkutató Csoport vezetőjét tüntette ki, aki Társulatunknak 1971 óta tagja. A tiszaföldvári Hajnóczy József Gimnázium barlangkutató csoportjának vezetőjeként közel két évtizede kutatja a bükki Odor-vár barlangjait. Először az Odor-vári-hasadékbarlangban ért el sikereket, majd 1971-től kezdve, a ma már 1100 m-t meghaladó Hajnóczy-barlang folyamatos feltárásával gazdagította a Bükk-hegység természeti értékeit. A feltáró tevékenység mellett jelentős dokumentációs és tudományos munkát is irányít. Szervező és pedagógiai készségének köszönhető, hogy az ifjabból álló barlangkutató csoport hosszú évek óta egyenletes teljesítményű, ütőképes együttes.

A karszt- és barlangkutatás területén kiemelkedő tudományos tevékenységet végzett kollektív munkáért adományozható *Kadić Ottokár* *emléklappal* a

Baradla Barlangkutató Csoportot

a Baradla-barlang komplex karszt- és barlangtani vizsgálata beindításáért és első eredményeiért,

a magyar karsztvidékek és barlangok feltáró kutatásában elért kimagasló kollektív eredményekért adományozható *Vass Imre* *emléklappal* a

Herman Ottó Barlangkutató Csoportot

a Bolhási-víznyelőbarlangban végzett feltáró munkájáért tüntette ki a közgyűlés.

A közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette, hogy az elnökség a Cholnoky Jenő-pályázat bíráló bizottságának javaslata alapján — az OKTH-tól kapott támogatásból — pénzjutalomban részesítette a kiemelkedő részeredményeket dokumentáló pályaműveket.

1500—1500 forint jutalomban részesült a *Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály* az 1979. évi jelentése kiemelkedő dokumentatív értékéért, és az *FTSK Barlangkutató Szakosztály* a jelentésben közölt számítógépes nyilvántartási rendszer kidolgozásáért.

1000—1000 forint jutalomban részesült a *Hajnóczy József Barlangkutató Csoport* a sokrétű tudományos munkájáért és a Hajnóczy-barlang eredményes feltárásáért, a *Vass Imre Barlangkutató Csoport* a Csörgő-barlang feltárásáért és dokumentálásáért, a

Kadić Ottokár Barlangkutató Csoport a Sátorkőpusztai-barlang megóvása érdekében kifejtett több évtizedes munkájáért, valamint az *FTSK Delfin Könyvbüvör Szakosztály* a Molnár János-barlang pontos dokumentálásáért.

Az elnökség dicséretben és 400—400 forint pénzjutalomban részesítette a Társulat feladatainak elősegítése és a kutatócsoportok munkájában végzett tevékenysége alapján *Dévay József, Heitz Ferenc, Kalinovits Sándor, Károvi János, Stock Gábor, Szentesi János, Szomolányi Ervin, ifj. Venkovits István* és *Vidics Zoltánné tagtársakat*.

Az elnökség a csoportvezetők javaslata alapján könyvjutalomban részesítette *Baráth Barna, Czirják Erzsébet, Gyebnár János, Gyurman Csaba, Krajecz Mihály, Németh Tamás, Szilák László tagtársakat*.

Sz. K.

Az MKBT XXV. Országos Vándorgyűlése

Az 1980. évi országos találkozót június 27—29. között Tatabányán, ill. a Vértes-hegységben rendezte meg a Vértes László Karszt- és Barlangkutató Csoport és a Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály a tatabányai Bányász Művelődési és Oktatási Központ hathatós támogatásával.

Szombaton délelőtt 6 szakelőadás hangzott el:

dr. Láng Sándor: A Gerecse és a Vértes karsztjai

dr. Gábori Miklós: A Szelim-lyuk régészeti problémái

dr. Dénes György: A gerecsei barlangok megismerésének története

dr. Kordos László: Őslénytani kutatások a Gerecse-barlangban

Lendvai Ákos: A 4630-as kataszteri egység barlangjai

Juhász Márton: Barlangkutató a Központi-Gerecseben.

A szakelőadásokat 9 csoport vetített képernyővel és filmvetítéses beszámolója követte. A rendező csoportok munkáját és kutatási területét alkalmi kiállítás mutatta be.

A hagyományos barlangi ügyességi versenyt a Lengyel-barlangban és az oda-vissza vezető felszíni útvonalon rendezték meg. A versenyen 13 csoport indult. Eredmények: 1. *Alba Regia I.* (Kárpát József, Gyebnár János, Widermann Tibor), 2. *Tektonik II.* (Hegedűs Gyula, Csöndör Gyula, Szabó Miklós), 3. *BEAC* (Tavaszi Ferenc, Csepregi István, Simon Béla).

A vándorgyűlésen 23 csoport képviselőjében 240 regisztrált résztvevő jelent meg, a teljes létszám azonban meghaladta a 260 főt. A három nap során megrendezett felszíni és felszín alatti tanulmányi kirándulásokon — a rossz időjárás miatt — mindössze 79-en vettek részt.

H. T.

CHOLNOKY JENŐ-PÁLYÁZAT

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat elnöksége által 1975. óta minden évben kiírásra kerülő Cholnoky Jenő pályázatra 1978-ban 19 pályamű érkezett be, melyek közül egyet — munkaterv hiánya miatt — a bíráló bizottság nem fogadott el.

Az OKTH támogatásával együtt rendelkezésre álló pénzüsszegekből a bizottság az értékelhető 18 pályamű bírálata után egy I., két II. és három III. díjat adott ki.

I. díj:

Alba Regia
Barlangkutató Csoport 5000,— 47,5 pont

II. díj:

VMTE Baradla
Barlangkutató Csoport 4000,— 37,0 pont

Vértes László
Barlangkutató Csoport 4000,— 37,0 pont

III. díj:

Cholnoky Jenő
Barlangkutató Csoport 3000,— 35,5 pont

Herman Ottó
Barlangkutató Csoport 3000,— 35,0 pont

Mecseki Karsztkutató
Csoport 3000,— 34,5 pont

Az eredményhirdetésre és díjkiosztásra a Társulat XXV. Vándorgyűlésén 1980. június 27-én Tatabányán került sor.

Sz. K.

Magyarázkodás

A Karszt és Barlang 1979. I—II. számában egy cikket közöltem az esztramosi Rákóczi-barlangok kutatásáról. Ennek illusztrálására a barlang térképén kívül egy vázlatot — Rákóczi I. barlang metszete, készítette Bori Béla — is mellékeltem. Jogos szóbeli bírálatot kaptam, mivel annak méretei, ábrázolása több valótlan adatot tartalmaz. Ezt a rajzot annak készítője a barlang általa történő első bejárása után, túlnyomó részt emlékezetből készítette. Általam történt közlése nem a t. Olvasók tudatos félrevezetése volt, hanem illusztrációs célokkal történt. Hibámat ezúton igyekeztem kijavítani.

Kollár K. Attila

Hibajavítás

A Karszt és Barlang 1979. I—II. számában Schönviszky Lászlóról, Társulatunk tiszteleti tagjáról közölt nekrológban neve hibásan szerepel.

Sajnálatos, hogy éppen ez az olyan gyakran és őszinte tisztelettel emlegetett név — mely mindig élénken él emlékezetünkben — jelent meg sajtóhibával.

Szerkesztőség